

Tórshavn, tann 8. november 2021
J.Nr.: LUM-16- 21/21425-7
(at tilskila í svári)
Tykkara J.nr.

Álit

viðvíkjandi klagu um noktandi svar frá Fiskimálaráðnum um innlit í tilmæli frá fyrisingini viðv. útlutan av kvotum

Við telduposti, dagfestur 14. oktober 2021, hefur A, KVF, sent umboðsmanninum soljóðandi klagu:

“Vit skulu við hesum kæra um vantandi innlit í tilmælið hjá umsitingini í Fiskimálaráðnum, í sambandi við útlutanina av kvotum til vinnuligar royndir og verkætlanir, herundir “ítøkilig skipakeyp”.

Kringvarpið hefur fingið noktandi innlit frá Fiskimálaráðnum við tí grundgeving, at talan er um eitt innanhýsis arbeiðsskjal.

Tó vilja vit gera galdandi, at Fiskimálaráðið sjálvt hefur umrøtt hetta tilmælið sum eitt skjal av týðningi fyri avgerðina og serstakliga viðgerðina í málinum.

Millum annað í svárið frá Fiskimálaráðnum upp á ein §52 spurning frá Høgna Hoydal, tingmanni, dagfest 11. oktober.

Tingmaðurin spyr í spurningi 1:

“Í hvørjum førum hefur landsstýrismaðurin persónliga vikið frá tilmælinum hjá umsitingini um játtan til kvotur til vinnuligar royndir og verkætlanir, herundir játtanir til ítøkilig skipakeyp og ískoytiskvotur?”

Landsstýrismaðurin svarar m.a.:

“Í støðutakan til avgerð um kvotu til skipakeyp hefur lítil eginpeningur ført til lækkandi raðfesting í mun til verkætlanir við munandi hægri eginpeningi. Í hesum er eitt ávíst frávik millum avgerð og tilmæli”.

Víðari í skrivliga svarinum verður í fleiri umførum víst til frávik millum avgerð hjá landsstýrismanninum og tilmælið frá umsitingini.

Sostatt má hetta tilmælið tulkast sum eitt týðandi dokument í málsviðgerðini hjá Fiskimálaráðnum, og eitt týðandi dokument frá fakligu umsitingini í Fiskimálaráðnum. Annars hevði helst ikki borið til at tosa um, at landsstýrismaðurin hevur víkt frá tilmælinum, um talan einans er um eitt innanhýsis arbeiðsskjal gjørt til víðari kjak um málið. Tí vilja vit gera galdandi, at innlit eigur at verða latið í hetta skjal, hetta tilmælið frá umsitingini í Fiskimálaráðnum.

Tískil vilja vit hervið heita á Løgtingsins Umboðsmann um at viðgerða málið.”

Málgongd

Av tí at partshoyringin niðanfyri lýsir málsviðgerðina í málinum á nøktandi hátt, havi eg valt ikki at gera eina nærri lýsing av málgongdini í hesum málinum.

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørdi av at kanna hetta málið nærri, og við telduposti, dagfestur 15. oktober 2021, varð klagan send Fiskimálaráðnum til ummælis við umbøn um svar skjótast gjørligt. Samstundis varð Fiskimálaráðið biðið um at lata umboðsmanninum avrit av skjalinum, sum innlit var noktað í.

Tann 21. oktober 2021 sendi Fiskimálaráðið umboðsmanninum soljóðandi viðmerkingar:

“Vísandi til teldubræv frá 15. oktober skal Fiskimálaráðið hervið lata frágreiðing og skjøl viðvíkjandi viðgerðini av innlitsumbønnum um innanhýsis skjøl í nevnda máli. Vit biðja um umbering fyri longu svartíðina.

Málgongdin

Í framhaldi av viðgerðini av aðrari innlitsumbøn frá einum øðrum tíðindafólki, KVF, bað viðkomandi í teldubrævi frá 4. oktober 2021 um innlit í tilmælið frá umsitingini – og annars skjøl, ið lýsa hví og hvussu landsstýrismaðurin hevur vikið frá tilmælinum.

Tann 5. oktober svarar Fiskimálaráðið, at tilmælið er eitt innanhýsis arbeiðsskjal, sum er undantikið innlitsrættinum sambært § 7, nr. 1 í lógini um innlit í fyrisingina. Meirinnlit verður ikki latið í innanhýsis arbeiðsskjøl. Samstundis verður tíðindafólkið spurt, um viðkomandi ynskir innlit í avgerðirnar í viðkomandi málunum ístaðin, og vart verður gjørt við, at Ráðið viðgerð kærur um onkrar avgerðir, og fara avgerðir í hesum málum móguliga at geva betri innlit í málini. Tíðindafólkið svarar aftur, at viðkomandi ynskir innlit í avgerðirnar. Hetta verður síðani avgreitt. Innlit er eisini síðani latið KVF í tey mál um uppافتurtøku, sum eru avgreidd, og er hetta mál annars ikki endaliga avgreitt enn.

Tann 6. oktober biður A um at fáa tað sent, sum Ráðið hevur sent hinum tíðindafólkinum, og A vendir síðani aftur við umbøn um innlit í ymisk yvirlit. Hetta verður avgreitt. Síðani ringir A 2-3 ferðir, og ymiskt verður umrøtt í hesum sambandi m.a. innlit í innanhýsis arbeiðsskjøl. Upplýst verður A m.a., at Ráðið er til reiðar at hyggja skjølini ígjøgnum aftur

fyrir upplýsingar, sum móguliga kunnu latast, men innlit verður tó ikki latið í teir partar av skjølunum, sum innihalda metingar, gjørdar í málinum. Tað er greitt, at A ynskir innlit í partarnar við metingum, herundir serliga hvussu landsstýrismaðurin hevur vikið frá tilmælinum frá Ráðnum.

Tann 14. oktober móttetur Ráðið umbøn frá A um at viðgera innlit í innanhýsis skjøluni av nýggjum. Tann 18. oktober sendir Ráðið nýggja avgerð til A.

Viðmerkingar til málið

At byrja við skal gerast vart við, at A kærir til Umboðsmannin dagin eftir, at A hevur biðið Ráðið um at taka málið upp til nýggja viðgerð. Ráðið hevur raðfest at senda avgerð til A, áðrenn frágreiðing verður send Umboðsmanninum, við vón um, at Umboðsmaðurin kann gera eina reella viðgerð av hesum máli.

Viðvíkjandi innliti í innanhýsis skjøl skal tað viðgangast, at avgerðin til fyrra tíðindafólkið í teldubrávinum tann 5. oktober var ov knøpp og kann skiljast soleiðis, at Ráðið hevur tað sum reglu ikki at geva meirinnlit í innanhýsis arbeiðsskjøl. Hetta er tó ikki rætt.

Tá Ráðið fær eina umbøn um innlit í innanhýsis arbeiðsskjøl verður mett um, um grundarlag er fyri at lata meirinnlit og/ella um grundarlag er fyri at fráboða upplýsingar sambært § 11, stk. 1 í fyrisitingarlógini.

Í hesum ítøkiligum máli er tó greitt, at áhugin hjá KVF serliga snýr seg um innanhýsis metingarnar hjá fyrisitingini. Her hevur Fiskimálaráðið vígað fyrilitið til, at fyrisitingin kann arbeiða órógvá áhuganum hjá KVF at kunna seg og almenningin um metingarnar hjá Fiskimálaráðnum í hesum ítøkiligum máli.

Fiskimálaráðið vigar fyrilitið til, at fyrisitingin kann arbeiða órógvá, tyngri. Hugsanin hjá Fiskimálaráðnum er, at áhugamálini í hesum máli eru tey, sum vanliga gera seg galdandi, tá miðlar biðja um innlit í innanhýsis metingar. Um meirinnlit verður latið í hesum máli, verður trupult at grundgeva fyri ikki at geva meirinnlit í innanhýsis metingar frameftir.

Leggjast kann afturat, at málini um at luta út kvotur eru væl gjøgnumarbeidd, og partarnir hava fingið avgerðir við nágreiniligum grundgevingum. KVF hevur fingið innlit í allar avgerðir og í umsóknir í teimum máli, sum biðið er um. Harumframt eru tvey mál avgreidd um uppافتurtøku, har grundgevingar eru útgreinaðar, og innlit er latið KVF í hesi mál. Grundarlag eigur sostatt at vera fyri at kunna almenningin um málini og viðgerðina av hesum uttan at fáa innlit í metingarnar hjá fyrisitingini.

Sum tað eisini framgongur av avgerðini til A er Fiskimálaráðið til reiðar at geva innlit í teir partar av innanhýsis skjølunum, sum meirinnlit kann latast í. Talan er her um lýsingar av lógargrundarlagum, yvirskipaðar metingar, sum framganga av avgerðunum til partarnar o.s.fr. A er tó ikki vend aftur um hetta. Ráðið er vitandi um, at framgangshátturin við ikki at lata meirinnlit beinan vegin í upplýsingar, sum meirinnlit kann latast í, ikki er fullkomiliga í tráð við reglurnar. Farið er tó fram á hendan hátt orsakað av, at arbeiðstrýstið

í Ráðnum er sera stórt við stórum tali av innlitumbønum, sum eisini eru stórar í vavi. Ráðið raðfestir tí í fyrsta lagi innlitumbønir frá miðlunum og raðfestir at lata innlit skjótt í tær upplýsingar, sum innlit uttan iva kann latast í. Um hetta er nøktandi fyri spyrjaran, slepst undan at brúka óneyðuga orku at viðgera onnur skjøl ella upplýsingar, sum í grundini ongan týdning hava...“

Tann 25. oktober 2021 sendi umboðsmaðurin frágreiðingina frá Fiskimálaráðnum til A, KVF, til kunningar og boðaði pørtunum frá, at av tí at tað ikki varð mett at vera neyðugt við framhaldandi partshoyringum, varð nú farið undir endaligu viðgerðina av hesum málinum.

Niðurstøða

Hendan klagan snýr seg um, at Fiskimálaráðið hevur sýtt klagaranum innlit í tilmælið hjá umsitingini í Fiskimálaráðnum í sambandi við útlutanina av kvotum til vinnuligar royndir og verkætlanir, herundir ítøkiligt skipakeyp.

Í frágreiðingini til mín hevur Fiskimálaráðið greitt frá, at tilmælið verður mett at vera eitt innanhýsis skjál, sum innlit ikki er í.

Í § 7, stk. 1, nr. 1 í lógini um innlit í fyrisitingina er ásett, at rætturin til skjalainnlit ikki fevnir um innanhýsis arbeiddsskjøl.

Eftir at hava sæð nevnda skjál, eri eg samd við metingini hjá Fiskimálaráðnum í, at talan er um innanhýsis arbeiddsskjál gjørt av myndugleikanum til egna nýtslu, ið sum útgangsstøði ikki er fevnt av rættinum til innlit, sambært § 7, stk. 1, nr. 1 í lógini um innlit í fyrisitingina.

Tá eitt skjál er fevnt av undantakinum til skjalainnlit sambært § 7, skal myndugleikin meta um, hvørt skjálið kortini er fevnt av rættinum til innlit sambært § 8, sum er soljóðandi:

§ 8. Rætturin til skjalainnlit fevnir hóast ásetingina í § 7 um innanhýsis arbeiddsskjøl, ið eru til skjals í endaligum líki, tá

- 1) skjølini bert endurgeva innihaldið av endaligu støðutakan myndugleikans viðvíkjandi avgerðini í einum máli,
- 2) skjølini bert innihalda eina endurgeving av upplýsingum, sum myndugleikin hevur havt skyldu til at skriva upp sambært ásetingini í § 6,
- 3) skjølini eru sjálvstøðug skjøl, ið eru gjørd av einum myndugleika fyri at fáa til vega prógvandi ella annan samsvarandi greidleika viðvíkjandi teim veruligu umstøðunum í einum máli, ella
- 4) skjølini innihalda almenn stevnumið fyri viðgerðini av ávísnum málssløgum.

Eg havi lisið skjálið og meti ikki, at skjálið er av teimum sløgum, sum nevnd eru í § 8.

Myndugleikin eigur harumframt, tá eitt skjal er fevnt av undantakinum til skjalainnlit sambært § 7, at meta um, um tað eru ítøkiligar upplýsingar í skjalinum, ið skulu latast sambært § 11, stk. 1 í lógini um innlit í fyrisitingina, ið er soljóðandi:

“§ 11. Upplýsingar í skjølum, ið eru umfatað av § 7 og § 10, nr. 1-4, um veruligar umstøður, sum eru av stórum týdningi fyri málið, skulu hóast hesar ásetingar latast í samsvari við vanligu reglur lógarinnar.”

Fiskimálaráðið upplýsir, at tá ráðið fær eina umbøn um innlit í innanhýsis arbeiðsskjøl verður mett um, hvørt grundarlag er fyri at lata meirinnlit og/ella um grundarlag er fyri at fráboða upplýsingar sambært § 11, stk. 1 í lógini um innlit í fyrisitingina. Í hesum ítøkiliga máli var tó greitt, at áhugin hjá KVF serliga snúði seg um innanhýsis metingarnar hjá fyrisitingini.

Eg skilji frágreiðingina frá Fiskimálaráðnum á tann hátt, at fráboðan av upplýsingum, eftir § 11 í lógini um innlit í fyrisitingina, longu varð umhugað og mett um í samband við, at annað tíðindafólk hjá KVF søkti innlit í tilmælið tann 4. oktober 2021, hóast tað ikki kundi lesast í svarinum til tíðindafólkið tann 5. oktober 2021. Í svarinum til klagaran tann 18. oktober 2021 um uppافتurtøku av spurninginum um meirinnlit í tilmælið, nevnr ráðið bæði spurningin um meirinnlit eftir § 4 í lógini um innlit í fyrisitingina og skylduna at lata upplýsingar sambært § 11 í lógini um innlit í fyrisitingina. Ráðið hevur í síni frágreiðing til mín upplýst, at ráðið er til reiðar at geva innlit í teir partar av innanhýsis skjølunum, sum meirinnlit kann latast í. Talan er her um lýsingar av lógargrundarlagnum og yvirskipaðum metingum, sum síggjast í avgerðunum til partarnar o.s.fr. Klagarin er ikki vendur aftur til ráðið hesum viðvíkjandi, og eg síggi ikki, um upplýsingarnar eru latnar.

Í hesum sambandi vil eg viðmerkja, at munur er á skylduni at lata upplýsingar um veruligar umstøður av stórum týdningi fyri málið sambært § 11 í lógini um innlit í fyrisitingina og meirinnliti sambært § 4, stk. 1, 2. pkt. í lógini um innlit í fyrisitingina.

Myndugleikin hevur eftir § 11 í lógini um innlit í fyrisitingina skyldu til at lata upplýsingar í skjølum, ið eru fevnd av § 7, um veruligar umstøður, sum eru av stórum týdningi fyri málið. Fiskimálaráðið átti tí í útgangsstøðinum at mett um og latið innlit í møguligar upplýsingar í tilmælinum frá umsitingini um veruligar umstøður av stórum týdningi fyri málið, samsvarandi § 11, uttan at biðja klagarin venda sær aftur til ráðið.

Sambært § 4, stk. 1, 2. pkt í lógini um innlit í fyrisitingina kann ein myndugleiki loyva skjalainnliti í størri mun, enn lógin ásetir, um ikki annað fylgir av reglunum um tagnarskyldu v.m. Klagarin hevur ført fram, at innlit eigur at vera latið í tilmælið, tí tað er eitt týðandi skjal í málsviðgerðini hjá Fiskimálaráðnum og eitt týðandi skjal frá fakligu umsitingini í Fiskimálaráðnum.

Fiskimálaráðið hevur greitt mær frá, at ráðið í ítøkiliga førinum hevur umhugað og noktað meirinnlit, tí ráðið hevur vigað fyrilitið til arbeiðið í umsitingini tyngri enn fyrilitið til áhugan

hjá KVF at kunna seg og almenningin. Fiskimálaráðið hefur víst á, at KVF hefur fingið innlit í allar avgerðir og í umsóknir í teimum málum, sum biðið er um. Harumframt eru tvey mál avgreidd um uppafurtøku, har grundgevingar eru útgreinaðar, og innlit er latið KVF í hesi mál. Grundarlag eigur sostatt at vera fyri at kunna almenningin um málini og viðgerðina av hesum uttan at fáa innlit í metingarnar hjá fyrisingini.

Samanumtikið havi eg ongar viðmerkingar til avgerðina hjá Fiskimálaráðnum um at nokta meirinnlit í tilmælið hjá umsitingini í Fiskimálaráðnum í sambandi við útlutanina av kvotum til vinnuligar royndir og verkætlanir, herundir “Ítøkiligt skipakeyp”.

Meðan henda klagan hefur verið undir viðgerð, hefur verið alment frammi, at ein áheitan frá 15 tingfólkum er latin løgtingsformanninum um at seta kanningarstjóra, eftir § 38, stk. 2, í stýrisskipan Føroya, til millum annað at kanna fyrisingarligar avgerðir um ítøkiligar útlutningar av fiskirættindum frá 2018 til og við 2021.

Umhugsast má tí, um innlit í møguligar partar av tilmælinum, sum innlit kundi verið latið í samsvarandi § 11 í lógini um innlit í fyrisingina, í løtuni er fevnt av § 13, stk. 1, nr. 6 í lógini um innlit í fyrisingina, sum vísir til verju av munandi umhugsni viðvíkjandi privatum ella almennum áhugamálum, har tað vegna serligar umstøður í hesum føri er neyðugt at dylja málið.

Møguleikin at nokta innlit í upplýsingar, sum eru ella væntandi verða liður í slíkari kanning, stendur ikki beinleiðis í § 13 í lógini um innlit í fyrisingina ella viðmerkingunum til ásetingina. Møguleikin er tó beinleiðis nevndur í serligu viðmerkingunum til § 33, nr. 5 í donsku innlitslógini, (lovbekendtgørelse 2020-02-24 nr. 145 om offentlighed i forvaltningen), sum er sama áseting sum § 13, stk. 1, nr. 6 í lógini um innlit í fyrisingina, og sum er fyrimynd fyri føroysku lógini. Sí Betænking um offentlighedsloven nr. 1510/2009, s. 1012.

Vísandi til omanfyrirstandandi haldi eg mest tala fyri, at tilmælið frá umsitingini í Fiskimálaráðnum í síni heild er undantikið almennum innliti í løtuni, eisini viðvíkjandi skylduni í § 11 at lata upplýsingar um veruligar umstøður av týdningi fyri málið.

Samanumtikið havi eg ongar viðmerkingar til avgerðina hjá Fiskimálaráðnum um at nokta meirinnlit í tilmælið hjá umsitingini í Fiskimálaráðnum í sambandi við útlutanina av kvotum til vinnuligar royndir og verkætlanir, herundir “Ítøkiligt skipakeyp”.

Eg geri tí ikki meira við málið.

Hanna Vang
Løgtingsins umboðsmaður